

posebno tedaj ne, če bo še zanaprej katoličane preganjal. Ubogi ljudje trepečejo skoro po vsej Evropi zavolj negotove bodočnosti. Strah in groza jih je pred socialistično revolucijo. Ali k Onemu, ki je rekel: „ne plašite se“, k Jezusu pa nečejo pribеžati. Njegovo sv. Cerkvo preganjajo in krščanstvo zatirujejo skoro povsod ter ne sprevidijo, da se ravno zato, ker so se ljudje Kristusu izneverili, rodi socialistična revolucija, tresejo prestoli, trepetajo narodi!

V Avstriji smo se dualizma navolili in prepiranja razkačenih strank po deželnih, še bolj pa v državnem zboru in delegacijah. Sedanje ministertvo je za odstop zrelo. V novem letu pričakujemo velikih sprememb. Bog daj na korist ljudstvu in čast Avstriji. Slovenci smo to leto pri volitvah popolnem zmagali na Štajerskem, popolnem propali na Koroškem. Obhajali smo dalje sijajen tabor v Dolini pri Trstu in slavili dva največja dobrotnika Slovencev: Slomškega in dr. Bleiweisaa. „Slov. Gospodar“ je to leto imel silno nevarno tiskovno pravdo, katera je pa srečno končala. Ob enem je list došel do tolikega števila naročnikov in prejemnikov, kakor še nikoli ne v celih 12 letih svojega obstanka. Imel je naročnikov prvič 2126. To mu daje pogum tudi v novem letu jednako vrlo izhajati in krepko potegovati se za najsvežje, najvažnije zadeve in potrebe slovenskega, posebno kmetskega, ljudstva, po znanem geslu: vse za vero, dom in cesarja!

Želimo vsem veselo novo leto!

Cerkvene zadeve.

Stavljenje Slomškovih spomenikov.

Konečno poročilo o tej narodni zadevi smo odložili do dnes, ker smo čakali na pregled računov in ker so druge nepričakovane reči porivale se na to mesto. Pritožbo zoper prepoved, po kateri je mariborski župan g. Reiser obhajanje občnega zbora prepovedal, sestavil je g. dr. Srnec tako izvrstno, da mu je c. kr. namestnika pravdala. Vsled ugodne rešitve sklical se je občni zbor dne 23. sept. 1878. Poročilo tajnikovo in denarničarjevo vzelo se je na znanje s pohvalo vsega odbora za težavno in trudapolno delovanje. Denarjev je ostalo 867 fl. 76 kr. 3 cekini in 5 zlatih frankov. Na predlog č. g. dr. Ulage izbrala sta se za pregledovalca računov: č. g. Tomaž Rožane dekan in g. profesor Janez Majciger. Ta gospoda sta račune pregledala in v blagajnično knjižico vpisala sledeče: „Potrdiva, da sva celi račun pregledala in ga popolnoma v redu našla. V Mariboru 21. nov. 1878. Janez Majciger, c. k. profesor. Tomaž Rožane, dekan.“ Dovolili so se pri občnem zboru razni stroški še za umetnika g. Zajca, za svečanost pri razkritju in pri občnem zboru tako, da je naposled ostalo 765 fl. 36 kr. Občni zbor je gledé ostanka po dolgem razgovorjanju zavrgel

odborove nasvete in sprejel predlog č. g. župnika Hajškega. Vsled tega so prejeli: čitalnica mariborska, g. Mihael Lendovšek vikarij v Ptuj, in župnijski urad stolne cerkve v Mariboru, vsak 255 fl. 12 kr. Čitalnici se je dal denar proti temu, da ta poskrbi utemeljitev slovenske založnice, č. g. Lendovšku, kateremu se je tudi prej že izročeni denar v podporo za izdavanje Slomškovih spisov 260 fl. odpisal, zopet proti temu, da nadaljuje izdavanje Slomškovih spisov, župnijskemu uradu pa, da prevzame skrb za ohranjenje Slomškovih spomenikov v Mariboru, na Slomu in Ponkvi, in se je v tej zadevi od vseh odbornikov podpisalo dvoja izročilnih slovensko-nemških (Uebergabs-Urkunde) pisem; eno se je izročilo preč. g. Juriju Matjašiču kanoniku in stolnemu župniku, drugo pa čitalnici mariborske. Pismo se glasi: „Leta 1862 so umrli v Mariboru milostljivi knez in škof Anton Martin Slomšek, ki so pridobili po svojem neutrudljivem delovanju veliko zaslug za sveto katoliško Cerkvo, za slovenski narod, in po prestavi škofovega sedeža Labodskega v Maribor tudi za Mariborsko mesto. Zatorej so sklenoli njihovi častilci leta 1865, spomenik postaviti rajnemu v tem mestu. Ko se je nabralo dosti prineskov, postavil se je spominek mesca junija 1878 v stolni cerkvi Mariborski. Mi podpisani člani večjega odbora za postavljenje omenjenega spominka izročujemo ga tedaj danes pri našem poslednjem shodu vlast stolne cerkve Mariborske, ravno tako tudi ploščo, katero smo dali napraviti z napisom na Slomškovem grobu, izročujemo tej cerkvi tudi v last neko svoto denarja, i proti temu bode nam objubilo zastopništvo te cerkve, v dobrem stanu ohraniti, po potrebi tudi predstavljati, ne samo omenjeni spominek ino omenjeno ploščo z napisom vred, temoč tudi ploščo z napisoma, ktere smo dali postaviti v Ponkvah na rojstni hiši Slomškovih, kakor tudi v tamošnji cerkvi. Mi podpisani člani zastopništva stolne cerkve v Mariboru sprejememo vse to; Slomškov spominek, i ploščo z napisom na grobu, i svoto denarja v last in objubimo, kakor je gori rečeno, v dobrem stanu ohraniti, po potrebi tudi predstavljati, spominek in ploščo na grobu, pa tudi dve plošči z napisoma v Ponkvi. V Mariboru dne 23. kimovca 1878. Juri Matjašič, stolni in mestni župnik, Roman Pahner, Karol Kandolini, cerkvena ključarja.“

Šestnajst let po smrti blagega Slomškega, trinajst let po ustanovitvi posčbnega odbora, smo Slovenci svojemu neumrljemu domoljuba postavili spomenik, kakoršnega si je slavni mož zaslužil in mu ga je hvaležni narod požrtvovalno postavil. Med tem ko vrli g. Lendovšek pripravlja uže 3. zvezek zbranih Slomškovih spisov za natis, nazznanja na Slomu rojstni hiši vzdana slovenska plošča žibel ljubeznjivega Slomškega, kaže na cink malana podoba v farni cerkvi najslavnišega Ponikvičana, razlaga latinska plošča na starem pokopališču v Mariboru, da ondi počiva preblagi prvi škof mariborski in naposled v najlepši kra-

soti proslavlja glavni spomenik v stolni cerkvi utemeljitelja škofijskega sedeža, velikega pastirja in iskrenega domoljuba. Na odličnem mestu, nasproti sedežu, kder je Slomšek sedel prvi škof, v obrisu prekrasnega gotiškega okvirja stoji velika, kot sneg bela, marmornata podoba Antona Slomškega, škofa, buditelja in pesnika slovenskega. Krasnejšega spomenika nima noben škof, noben narodnjak na Slovenskem.

Ožji odbor za stavljenje Slomškovega spomenika po pravilih, l. 1865 v mariborski čitalnici osnovanih odbran in ponovljen, je svojo nalogo dovršil. Konečno izreka svojo prisrčno zahvalo vsem častilcem Slomškovim in vzame od njih slovo. Odbor je razpuščen. Zapisnike in blagajnično knjigo s prepisom izročilnega pisma hranjuje čitalnica mariborska!

Ivan Kačič, predsednik. Marko Glaser, odbornik. Dr. Janko Srnc, denarn. Davorin Valenčak, odbor.

Dr. Lavoslav Gregorč, tajnik.

Gospodarske stvari.

Letošnji pridelki.

Kmetijska družba v Gradcu objavila je zanimivo poročilo, s številkami pojasneno, koliko smo letos imeli na Štajerskem pridelkov. Ali kranjska in koroska kmetijska družba izdaja enakih poročil, to nam ni znano. Naša pa poroča, da se je sploh pridelalo več, kakor lani, največ pa sadja, vina, repe, sena in otave. Menje, kakor lani, zdala pa je kurzuza, ajda, hmelj, laneno seme, repica, tikve in krompir. Tega je po raznih krajih dežele mnogo zgnjilo. Srednja teža letošnje pšenice je pri 1 hektolitr 78—79 kilo, rži 72—73 kilo, ječmena 62—63 kilo, ovsa 46—47 kilo. Pridelki so semtertje trpeli po nalivih, točah in pri kuruzi se je pogosto prikazal kuruzni črv. Hrošči so menje škodovali, kakor prejšnja leta. Pridelalo se je pšenice 837.000 hektolitrov, rži 1.049.000 h. ječmena 235.968 h. ovsa 1.337.000 h. kuruze 1.235.000 h. ajde 548.000 h. prosa 124.000 h. vsa slama skup se računi na okoli 8 milijonov novih centov; krompirja bilo je 1.240.000 hektolitrov, vina belega 476.520 hekt. črnine 84.000 h. šilherja 210.800 h. repe 3.667.000 h. deteljinega semena 18.300 h. lanenega semena 29.000 h. Sad od sadunosnih dreves se računi na 3.882.000 novih ali meterskih centov, sena in otave 9.831.000 met. cent. posušene detelje 1.350.000 met. cent. prediva lanenega 32.300 met. ct. hmelja 3400 met. ct. Letina bila je torej še velja kako dobra. Bodi ljubemu Bogu hvala za vse! Kako bo drugo leto, to Bog zna. Vsejanega je malo proti drugim letom! Če bi še jarine ne bilo mogoče pod zemljo spraviti, tedaj bode zrnje v ceni moralo poskočiti!

Ktere rastline so travnikom škodljive.

M. II. 7. Svinjska dušica ali kristavec (Datura Stramonium, Stechapfel) raste v suhi ilovnati

zemlji. Je dveletna, strupena rastlina z bodečimi semenskimi glavicami. Seme je črno in mastno. Ta rastlina je vsaki živini škodljiva in se more le s podiranjem pokončati. 8. Oslovski mlečnik (Euphorbia cyparissias, Eselwolfsmilch) ima razjedaven, bel, mlečnat sok. Nahaja se po suhih travnikih, kvari krmo in se mora toraj popitati in tako pokončati. 9. Govšec (Mercurialis, Bingelkraut) je jednoleten plevel s stebлом, ki je $1\frac{1}{2}$ črevlja visoko. Steblo je zelo v veje razraščeno, in na njem so narezani listi. Nahaja se tudi na vlažnih travnikih slasti v gozdnih travnikih. Škodljiv je vsaki živini, ovcam pa naravnost strupen. Pokončati se da le s pomlajenjem travnikov. 10. Repinec (Lappa major, Grosse Klette) postane 3—5 črevljev visoka, krogli podobna čaša ima ozke luskinе, ki so na koncu v kankeljčke zakrivljene. Pokonča se, ako se večkrat porežejo stebila. Kocen se mora pa svinjskim gnojem potrositi. Če pa je repinec na kakem travniku zelo zarejen, potem pomaga le pomlajenje travnika. 11. Močvirni ušivec (Pedicularis palustris, Sumpfläusekraut) ima peteripistno čašo, rudeč cvet in kakor pero narezano listje. Nahaja se po mrzlih, mokrih travnikih, duši dobre travniške rastline in je živini posebno pa ovcam škodljiv. Ako se popipa ali izbode, se lahko zatre. 12. Suhopernik ali rumenec (Eriophorum, Breitblättriges Wollgras) nahaja se na močvirnatih travnikih, ima o času zrelosti tope trioglate, 2—3 črevlje visoke bilke, na katerih 5—7 ali še več klasov sedi. Obdaja jih dolga, bela dlaka. Ti klasi z volno vred so živini posebno škodljivi. Ta plevel se močno razrašča in zaduši vse druge travniške rastline. Pokonča se s posušenjem travnikov. 13. Loč (Jurca, Sumpfbinsen) raste po vlažnih travnikih in prežene dobre travne sorte. Živina se ga ne dotakne. Pregnati se da le, ako se travnik posuši.

M. Koliko konj vleče. Na mehki ilovnati zemlji potegne konj $1\frac{1}{2}$ metr. cent. po navadnem prodnatem zemljišču zmore 3 take cente, po trdi pešnati cesti 8 centov, na dobri umetno narejeni veliki cesti po 15 centov. To velja o popolnoma ravnem potu. Ker se pa taki poti le redko kde nahajajo, se toraj navadno tudi na dobrem potu na konja le 9—10 metre. Na vodi vleče konj proti precej močnemu toku 75—80 metre. proti slabemu toku po 280—300 centov. Na umetnem vodotoču ali kanalu celo po 800 centov in še več. Poprek vleče konj na kanalu po 400krat več ko na slabem potu in 60krat več ko na umetno narejeni glavni cesti.

Bučelarsko društvo v Mariboru dobilo je po prizadetju njegovega zopet izvoljenega predsednika g. dr. Terča 130 fl. podpore od ministerstva ter je v vrtu učiteljskega pripravništva postavilo nov in velik bučelnjak. Društvenina znaša 2 fl., katero pa društveniki mudno vplačujejo tako, da je v